“El sector cultural, des de fa un temps, ha abandonat el debat per a la transformació social”. Entrevista a Simona Levi

Publicat per Interacció [1] el 28/02/2023 - 13:52 | Última modificació: 26/04/2023 - 15:14

Amb motiu de l’Espai Claustre ‘Noves formes participatives: la democràcia en xarxa’, que ha tingut lloc de manera presencial al CERC el 21 de febrer d’enguany, hem entrevistat Simona Levi, directora de teatre, dramaturga, experta en tecnopolítica, activista i docent. Aquí us oferim la conversa que hi hem mantingut.

CERC: Internet semblava l’entorn idoni per connectar-nos i tenir informació gairebé instantània. Semblava a més una eina imprescindible de mobilització. Ens n’hem desenganyat una mica de d’Internet en els últims temps?

Simona Levi: En realitat el problema no és Internet, ja que va néixer lliure i neutral, perquè així van voler-ho les seves inventores i inventors. El problema és que Internet -que ha permès un accés més democràtic a la informació, no només de la informació que rebem, sinó la que podem generar i compartir-, va ser ocupat en una segona fase de la seva expansió per grans corporacions i multinacionals que han generat jardins tancats, com són Facebook, Amazon o Twitter. I creiem que això és Internet, quan en realitat no és així, sinó que és l’espai comú ocupat per interessos privats, amb regles pròpies d’aquests interessos privats.

Les xarxes han tingut molta importància en determinats moviments ciutadans, com ara l’11-M o l’1-O. Consideres que aquest paper continua vigent des del punt de vista de la tecnopolítica?

Les xarxes socials neixen amb interessos privats, però el que va ser interessant és que quan sorgiren tot just es van capgirar, ja que es van utilitzar per qüestions no només lúdiques o frívoles, sinó també per ampliar la nostra capacitat d’organització com a societat civil. I evidentment les xarxes sempre han tingut uns propietaris. L’habilitat dels moviments socials va ser utilitzar aquests espais que no són de tots com una eina que va transformar tot d’una la seva utilitat. I continua sent així, malgrat totes les dificultats. Sempre han existit eines alternatives menys conegudes, però que han funcionat al mateix temps. Així, quan hi ha grans moviments repressius en aquests espais amb regles privades, també hi ha una capacitat prou gran de migrar i anar a altres llocs, per poder continuar organitzant-nos com a societat civil.

Byung-Chul Han ens diu a *Infocràcia*, tot citant Eli Pariser, que la personalització en funció dels nostres gustos i preferències que realitza Internet, a través dels algoritmes, restringeix cada cop més el nostre horitzó d’experiències (*Erfahrungshorizont*). Hi estàs d’acord?

Hem d’anar amb compte a atribuir a Internet característiques que no són d’Internet, sinó de les regles que posen unes multinacionals, unes empreses privades, per a l’ús de les seves eines. Internet és una eina neutral, mentre que quan fem servir Facebook, Amazon o Twitter estem fent servir unes espais en què existeixen regles i algoritmes pensats perquè les persones es quedin més temps dintre d’aquell producte concret. Aquests algoritmes es podrien regular i és una greu deixadesa de funcions per part de les institucions no regular-les, perquè aquesta alienació, i el fet de tancar les persones dins de bombolles en què només veuen cert tipus d’informació i en què les posicions es polaritzen, respon a les aplicacions d’un actors que són empreses privades amb interessos particulars. I això es podria regular, i és el que defensem en el llibre #*FakeYou*.

Les *fake news*, justament, són un dels punts en què has posat l’accent. Són una amenaça per a la democràcia?

Les *fake news* han existit sempre. En el nostre llibre expliquem que el cavall de Troia és una *fake new*, ja que parla de pau quan en realitat està parlant de la guerra. És un problema creure que Internet crea les *fake news*. Aquestes últimes són bàsicament propaganda i informació que respon a interessos de poders fàctics i que compten amb una inversió per a la seva difusió. Es tracta, bàsicament, de propaganda sistemàtica i són extremadament perilloses per a la democràcia. De fet són el contrari de la democràcia, ja que comporten una hegemonia sobre la informació per part de poders fàctics, hegemònics o polítics.

Quina importància creus que tenen les xarxes ciutadanes en el cas concret de la gestió cultural? Com entens tu el paper de la ciutadania en la cultura?

El sector cultural, des de fa un temps, ha abandonat el debat per a la transformació social. Hi ha una adequació a una certa radicalitat acceptada, que fa que el sector cultural sigui un sector força allunyat de la capacitat de transformació social. Crec que això és greu i que el sector hauria de tornar a pensar la seva funció social.

Les xarxes ciutadanes i democràtiques haurien d’enfortir la globalitat, però sense perdre els llaços comunitaris més immediats...

Sens dubte el fet de treballar en xarxa no és una contradicció entre global i local. Es pot treballar de forma enxarxada des d’allò local. Això ens permet una connexió amb altres xarxes, que dona una dimensió global a l’acció civil.

Parla’ns una mica d’Xnet, la plataforma ciutadana de què has estat impulsora...

Xnet és un grup de persones activistes que es crea l’any 2008, al voltant de com des del sector cultural es pot defensar una Internet lliure. Després es va expandir a altres temes, com ara Internet com a eina de transformació democràtica. I fins i tot ho va fer en l’àmbit de l’anti-corrupció. Aquest és el cas, molt conegut, del cas Bankia i de la revelació de les targetes Black.

I per acabar: tu, a més de ser una coneguda activista, ets dramaturga. Què t’ha aportat el món del teatre al teu sentit filosòfic i d’activitat pública?

Com a fundadora d’Xnet vaig traslladar-hi la meva filosofia. Sóc dramaturga de formació, però jo m’he format en activisme des de molt petita. Quan vaig començar en activisme, vaig veure que el teatre és una eina interessant per fer transformació social. El meu teatre l’he plantejat com una eina. I la combinació d’aquestes dues coses va generar la metodologia d’Xnet, que barreja la transformació des del punt de vista de les passions, mesclada amb l’acció molt més racional i projectual de l’acció de transformació social.

Categories: Entrevista
Etiquetes: participació
Etiquetes: activisme
Etiquetes: tecnologia
Etiquetes: política
Etiquetes: comunitat

- [2]

URL d'origen: https://interaccio.diba.cat/blogs/2023/02/entrevista-simona-levi

Enllaços:
[1] https://interaccio.diba.cat/members/interaccio
[2] https://interaccio.diba.cat/node/9156